

Se bo Italija rešila iz krize?

Italijanska televizija vzbuja vsak večer, s svojimi kilometrskimi poročili o novih vladnih davčnih ukrepih in tistih za utesnjevanje kredita pravo apokaliptično vzdušje; očitno je, da hoče vlada preko televizijskega omrežja, nad katerim ima monopol, vzdramiti mase k zavesti o težki krizi, v katero je zapadla država. Ta kriza ima politično in gospodarsko plat. Toda medtem ko smo komaj pred nekaj tedni poslušali preko istega telekomunikacijskega sredstva plat zvona o politični krizi — fašistična zarota se je zdela že v zraku — poslušamo danes plat zvona o gospodarski krizi. Vladne davčne ukrepe nam prikazujejo in vsiljujejo kot rešitev in celo kot edino rešitev. Toda ali to res vodi k rešitvi?

Glavni vzrok teh ukrepov je baje velikanski primanjkljaj v trgovinski bilanci. Tak primanjkljaj povzroča prevelik uvoz dragega mesa, petroleja in še marsičesa, kar ni nujno potrebno, a se tako zdi, ker služi višji »življenjski ravni«. Zato se vlada ni upala dotakniti uvoza samega, pač pa je s svojimi davčnimi ukrepi poskrbela, da bodo vsi davkoplačevalci, a mali sorazmerno veliko bolj kot drugi, financirali sedanji uvoz, kar pomeni z drugimi besedami, da bodo tudi tisti, ki si ne morejo privoščiti zrezkov najboljše kvalitete in se ne vozijo z luksuznimi avtomobili — ali pa avtov sploh nimajo — pomagali financirati uvoz zrezkov, bencina in razkošnega krzna. Katera petična ženska v Italiji si upa kupiti umetno krzno, katerega se ne sramujejo drugod niti najbogatejše ženske, da pokažejo svojo vzajemnost v akciji za ohranitev že preveč razredčenih vrst divjih živali? Vsaka bogata Italijanka pa je prepričana, da bi se z umetnim krznom osramotila pred vsemi znankami. In čeprav smo napenjali ušesa, nismo iz teh apokaliptičnih televizijskih oddaj ničesar slišali o kakem posebnem obdavčenju počitniških vil, stalnih stanovanj v letoviških krajih, razkošnih avtov, jaht (ki so sramežljivo prištele med navadna plovila (»natanti«) itd.) in drugega nepotrebnega in odvečnega. Dokler bo vladala v Italiji taka miselnost, se ta država ne bo rešila iz gospodarske krize in inflacije. K temu je prišteti še neodgovoren odnos do dela, ki ga kaže velik del italijanskega zaposlenega prebivalstva in o čemer smo spregovorili v eni zadnjih številčk našega lista, dalje veselje do stavk, v katerih vidi leva opozicija — po besedah njenega vodi-

(Dalje na 5. strani)

OB MEDNARODNI konferenci o manjšinah

V četrtek, 10. t.m. se je začela v Trstu že dolgo napovedana mednarodna konferenca o manjšinah. Kot smo v našem listu že večkrat poudarili, je zamisel o takšni konferenci nastala pred približno štirimi leti, ko je v okviru razgovorov in pogajanj za sestavo novega tržaškega pokrajinskega odbora bil na pobudo predstavnikov Slovenske skupnosti ponovno govor o problematiki slovenske manjšine na Tržaškem, oziroma kako naj nova pokrajinska uprava konkretno izvaja in zaščiti pravice naše narodne skupnosti.

Tedaj je torej padel predlog novega predsednika tržaške pokrajine dr. Zanetti, naj se celotna problematika Slovencev v Italiji globlje prouči, ker se je verjetno tudi sam hotel prepričati, kakšno vrednost imajo naše zahteve in naši predlogi, saj je prav gotovo tedaj bil zavestno ali podzavestno še vedno ujetnik stare, a splošno razširjene tržaške italijanske nacionalistične miselnosti, ki se je izoblikovala v zgodovinskem razdobju od konca prejšnjega stoletja do skoraj današnjih dni.

Predsednikov predlog so podprli ne samo predstavniki tržaških levsredinskih strank, temveč tudi tistih političnih sil, ki so v opoziciji, se pravi komunisti in liberalci. Od sodelovanja so bili izključeni, kot je sicer razumljivo, le novofašisti misovskega gibanja.

Pobuda o sklicanju takšne konference je seveda vznevoljila zastopnike osrednje državne birokracije, ki se je zbal, da bi zaključki konference utegnili močno zamajati njena dosedanja stališča in jih morda celo

postaviti na laž. Zato je birokracija naredila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi pobuda zamrla, šla v pozabo, skratka da bi se zadeva črtala z dnevnega reda. V tej zvezi so se začeli izvajati razni pritiski, ki so se do določene mere prenehali le po osebnem posredovanju in nastopu zunanjega ministra Alda Mora.

Birokraciji — in ne samo njej — pa se je vendarle posrečilo, da so pobudniki manjšinskega srečanja v precejšnji meri spremenili svojo prvotno zamisel, tako da so konferenci vtisnili drugačen, širši značaj, saj je na dnevnem redu razprava o problematiki domala vseh narodnih in etničnih skupin v zahodni Evropi, čemur so dodali še problematiko določenih nenarodnostnih manjšin (v socialnem smislu).

Jasno je, da na ta način na konferenci, ki je v teku v Trstu, ne bo mogel priti do primerne izraza položaj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Zato ne bo mogoče osvetliti vrste neizpolnjenih obveznosti, kot izhajajo tako iz natečajnih določil republiške ustave kot tudi iz slovesno podpisanih mednarodnih listin, skratka, ne bo mogoče narediti podrobnega obračuna o odnosih med večino in manjšino, zlasti pa o razmerju med državo z vsemi njenimi organi ter institucijami in slovensko narodno manjšino.

S tem nočemo seveda nikakor omalovaževati pomena tržaškega mednarodnega srečanja, saj smo celo prepričani, da pred-

D. L.

(nadaljevanje na 2. strani)

Ni več možno odlašanje

Ugledni severnoitalijanski dnevnik »La Stampa« je zapisal v sredo v komentarju o vladnih davčnih in kreditnih ukrepih med drugim: »Prvi izmed zakonskih ukrepov, ki jih je odobril v soboto ministrski svet, tisti, ki trdi, da je potrebno »uveljaviti v večji meri davčno pravičnost in učinkovit boj proti utaji davkov«, določa tudi nastavitve 12 tisoč novih nameščenecv s strani finančne uprave, od katerih jih bo 7 tisoč dodeljenih za službo pri davčnem anagrafskem uradu.« Tako vlada istočasno, ko večina in opozicija trdijo, da se strinjajo s tem, da naj se ne poveča državno osebje, da bi zavrli, če ne zajezili tekoče izdatke, odpira vrata za nove nastavitve. Trdi se — nadaljuje »La Stampa« — da s sedanjim davčnim oseb-

jem davkarje ne morejo shajati. Toda v poslanski zbornici je že nekaj dni v razpravi zakonski osnutek, star dve leti, ki hoče napraviti nekaj reda med tisoči koristnih in nekoristnih uprav naše birokracije. Zakaj ne bi vzeli 12 tisoč oseb iz odvečnih ali prenatrpanih uprav in jih dodelili finančni upravi? To bi bilo dejanje — tudi če bi ga bilo težko izvesti, kajti uradništvo je navadno nasprotno prestavitvam — ki bi dalo nekaj ugleda vladi. So trenutki, v katerih je tako zgledno dejanje potrebno. Med tolikimi odloki, ki so bili odobreni v soboto, manjka nekaj, kar bi nakazovalo kak preobrat in ne samo »pogum do nepopularnosti«, da uporabimo Colombov izraz. Na-

(dalje na 3. strani)

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 14. julija, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Komorna glasba Sergeja Prokofjeva. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder. »Puša z dimnikom«. Napisal Ernesta Adamič. Drugi in zadnji del. RO. Režija: Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 »M'dežija za ano balano pupo«. Ljudska igra, napisal Paolo Ferrari, prevedla Marija Petaros. Stalno slovensko gledališče v Trstu. Režija: Adrijan Rustja. 16.50 Plesna glasba. 18.00 Nedeljski koncert. 18.50 Znanje melodije. 19.30 Sodobni sound. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Pesmi za vse.

:: PONEDELJEK, 15. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavce. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost književnosti in prireditve. 18.30 Album Čajkovskega. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Tolminski upor v dokumentih goriskega arhiva (3) - Vilončelist Edi Majaron in pianist Andrej Jarc. Bohuslav Martinu: Sonata št. 3 - Grbčevi zapisi ljudskih pesmi - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba v noč.

:: TOREK, 15. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Medigra za pihala. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Komorni koncert. 18.55 Južnoameriški ritmi. 19.10 Trst v prozi Borisa Pahorja: »Rusi most«. 19.20 Za najmlajše: »Aladin in njegova čudežna svetilka«. Prevedel: Vladimir Kralj. Dramatizacija: Jožko Lukeš. RO. Režija: Lojzka Lombar. 20.00 Šport. 20.35 W.A. Mozart: Così fan tutte, opera. Drugo dejanje. 21.45 Nežno in tiho.

:: SREDA, 17. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Italijanski instrumentalni ansambel: Flavistka Barbara Klein, oboist Renzo Damiani, klarinetist Edgardo Garnero, fagotist Eros Adami, hornist Franco Barbaglia. 18.55 Formula 1: Pevci in orkester. 19.10 Higiiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.30 Simfonični koncert. Vodi Antonio Pedrotti. Sodeluje pianistka Maureen Jones. V odmoru (21.10) Za vašo knjižno polico. 21.55 Pesmi brez besed.

:: ČETRTEK, 18. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 V ljudskem tonu. Smetana: Vltava. E. Grieg: Simfonični ples. 19.20 Svetovni popotniki: S. Herberstein: »Potovanje v Rusijo«, pripravil Franc Jeza. 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 »Marjeta iz Močvirskega Kota«. Radijska drama. Napisal Vasja Ocvirk. RO. Režija: Jože Peterlin. 21.30 Skladbe davnih dob. 21.55 Odhiti ob glasbi.

:: PETEK, 19. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Baritonist Claudio Strudthoff. 18.50 Medigra s klaviraturami. 19.10 Na počitnice. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. Vodi Oskar Kjuder. Sodelujeta sopranistka Ileana Bratuž-Kacjan in basist Ivan Sancin. Igra orkester Glasbene Matice iz Trsta. 21.30 V plesnem koraku.

:: SOBOTA, 20. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30 15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. Sergio Ghereghin: Suita za flavto in kitaro; Tri pesmi Ketty Daneo za sopran, flavto, violino in harfo. 19.00 Glasbena zlepljenka. 19.10 Mala enciklopedija dovtipov. 19.25 Revija zborovskega petja. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Iz moje mladosti: »V Dobravljah gori«. Napisal Josip Kravos, dramaturg. Režija: Peterlin. RO. Režija: Stana Kopitar. 21.10 Ritmični orkestri. 21.30 Vaše popevke. 22.30 15 minut s Friedrichom Guldom.

Ob mednarodni konferenci o manjšinah

(Nadaljevanje s 1. strani)

stavlja morda edinstveno priložnost za globljo proučitev problemov narodnih manjšin in zlasti za informiranje široke italijanske javnosti o problemih, o obstoju katehrih se ji morda niti ne sanja. Tudi mednarodna javnost bo imela te dni in kasneje priložnost, da se seznani s to problematiko, strokovnjaki in izvedenci pa si bodo izmenjali informacije ter izkustva, kako v posameznih državah rešujejo in urejajo podobna vprašanja.

Nikakor pa bi ne želeli, da bi Slovenci v Italiji, pa naj živijo na Tržaškem, na Gorškem, v Beneški Sloveniji, Režiji ali v Karnalski dolini, morali še dokazovati svoj obstoj pred tako kvalificiranim mednarodnim zborom, kakršen je te dni zbran v Trstu. Kdor tako misli ali upa, naj se zaveda, da smo Slovenci svojo prisotnost dokazali z mnogo bolj prepričljivimi sredstvi, kot so besede. Zato Slovenci v zamejstvu na konferenci ne bomo ničesar prosjčili niti molodžovali, temveč kot povsem enakopravni partnerji terjali izpolnjevanje ter izvajanje duha in črke ustavnih določil in vseh drugih mednarodnih pogodb in sporazumov, ki so med drugim omogočili, da je del Sloven-

cev — konkretnije tržaški Slovenci — pred dvajsetimi leti ponovno prišel v sklop italijanske države, s čimer se je njihov pravni položaj znatno poslabšal v primeri s tistim, ki bi ga uživali, če bi bilo ustanovljeno Svoobodno tržaško ozemlje (glej samo določilo pariške mirovne pogodbe iz leta 1947, ki predvideva za STO tri uradne jezike: italijanski, slovenski in srbohrvaški). Slovenski narod je doprinesel to žrtev na oltar miru v tem delu Evrope in mu zato tudi ni žal ter ne bo in tudi noče načenjati starih, dokončno rešenih ter urejenih problemov. Prav tako pa ne bo nikomur dopustil, da bi se iz njega bril norce ali ga kakorkoli izsiljeval. Tega se morajo vsi dobro zavedati in se temu ustrezno tudi ravnati.

V tem duhu tudi naš list pozdravlja udeležence mednarodne konference o manjšinah, daje priznanje njenim pobudnikom in organizatorjem in izreka upanje ter željo, da bi na zasedanju vsaj nekaj konkretnega doprinesli k urejanju manjšinske problematike in s tem miru v Evropi in na svetu.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Mihec in Jakec se menita
od ženske komande
in od moških, ki so jih same hlače

— Jakec, kej bo tu? Spet je ana ženska prevzela komando.

— A, misleš tisto Isabelito tam u Argentini? Znaš, tu je pršlo avtomatično. Uana je bla že dozdej

podprednik je zdej ke je nje mož precdnik umrou, more uana prevzet.

— Vselih se me ne zdi preveč demokratsko, de je biu mož precdnik jn žena pej podprednik. Znaš, taku, de si ana famila razdeli ta glavne funkcije, je vselih no malo preveč po domače.

— Se zna, de je. Ma ti, če be, postaumo reč, biu kašen precdnik, kej ne bi tudi za svoje ledi poskrbu za kašno fajn službo? Jn kar se pej tiče tiste Isabelite ti rečem, de jema res politične talente. Še dokler je bla z možem u emigraciji u Madridi, je sla dvakrat u Argentino u — koker se reče — politični misiji jn organizirala peroniste jn prouzaprou prpraulala svojimi možmi predsedstvo republike. Zatu si je tisto podpredništvo pošteno zaslužila. Jn zdej, ke je mož umrou, je prou, da uana regira naprej. Zatu ke ana republika ne more jet naprej brez precdnika.

— Ma uana je prouzaprou precdnica, ne precdnik!

— Tu je vselih. Ne boš delau diskriminacij pruti ženskam!

— Znaš kej ti rečem jest? Mene prou še kiera, de se ženske tolko uvelaulajo. Koker de be bli mi možki zaneč.

— E, dragi moj, tisto, de znamo samo

mi regirat svet jn de so ženske samo za lonce jn za u posteljo, tisto je pasalo. Jest ti rečem, de poznam marsikatero žensko, ke jema korajže, telegence jn moči koker an mož. Al pej še več. Jn poznam tudi moške, ke so ku babe. Al, še slabše, ku mokre štrce. Ke niso prcu neč od moža jn so ga same hlače.

— Videš, ma dandanes nosejo hlače tudi ženske. Morbet se zatu taku uvelaulajo?

— Ne, hlače nimajo pr tem neč oprave. Ženske se uvelavljajo tudi brez hlač. Se bol. Vidi, postaumo reč, u starek cajteh tisto Kleopatro u Egipti! Al pej tisto bizantinsko cesarico Teodoro. Al pej rusko carico Katarino drugo. E, dragi moj...

— Je res, ja. Navsezadnje tudi avstrijska cesarica Marija Terezija ni bla kar taku. Še zdej jo hvalejo.

— Ben videš. Jn tudi dandanes. Kej ne regira Anglijo tista Elizabeta. Jn ne vlada neč slabše koker kakršensibodi precdnik.

— Ja, ja. Sej tudi u Indiji jemajo tisto šinjoro Gandi. Jn tam zraven je tisti Cejlon, kamer je tudi an ženski precdnik. Se kliče Bandaranaike al taku nekej.

— Pej Golda Meir? Tista viš, jeh jema.

— Ja, ja, sej ne rečem. Ma se bojim, de bomo počasi pršli prou pod komando od žensk.

— E, dragi moj Mihec, kej misleš de nismo mi dostikrat pod komando od žensk, ke nanka ne znamo? Buhzna kolkokrat reče žena od kašnega ministra svojimi možmi: naredi taku, naredi taku. Jn uan drugi dan nardi taku, koker mu je uana naročila jn vsi mislemo, de je uan taku odloču.

— Ma ja, ja, vse vkup je ana mafja.

Prvi dan konference o manjšinah

V prostorih tržaške pomorske postaje se je v sredo začela mednarodna konferenca o manjšinah. Udeležuje se je nad 500 delegatov, med katerimi so predstavniki domačih vseh narodnih manjšin v Zahodni Evropi in v Jugoslaviji. V imenu tržaškega prebivalstva je udeležence pozdravil župan Spaccini, predsednik deželne vlade Comelli pa je izročil pozdrav avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine. O ciljih in nameni konference je nato spregovoril predsednik tržaške pokrajine Zanetti, ki je glavni pobudnik pomembnega mednarodnega srečanja. Sledil je pozdrav goriškega pokrajinskega predsednika Chientarollija, ki je prav tako med organizatorji konference.

Govorila sta nato še voditelj jugoslovanske delegacije Dimče Belovski in bivši minister britanske vlade Whitaker. Dr. Ca-

potorti pa je nastopil v imenu zunanjega ministrstva.

Na plenarnem zasedanju so svoja poročila prebrali prof. Vladimir Klemenčič, dr. Tullio De Mauro in prof. Passerin D'Entrev.

Konferenca se bo končala 10. t.m. Omeniti je treba, da vzbuja precejšnje zanimanje v italijanskem tisku.

OBVESTILO NAŠIM SODELAVCEM IN DOPISNIKOM

Vse naše sodelavce in dopisnike, ter tiste, ki žele objaviti v našem listu kako sporočilo ali oglaš, obveščamo, da morajo biti vsi rokopisi v rokah uredništva oziroma v tiskarni vsaj do srede zvečer. Iz tehničnih vzrokov ni mogoče računati na objavo člankov, ki pridejo v uredništvo oziroma v tiskarno šele v četrtek zjutraj ali celo v teku dopoldneva, ker to zavlačuje izid lista. Prosim, da to upoštevate. V četrtek je možno sprejeti samo resnično nujne (in kratke) sestavke.

Uredništvo N. 1

KONZORCIJ ZA FINANSIRANJE INDUSTRIJSKEGA KOMBINATA V SMEDEREVU

S podpisom pogodbe so ustanovili konzorcij za finansiranje druge faze razširitve jeklarskega kombinata v Smederevu v Srbiji. Pogodba predvideva, da bodo podpisniki dali na razpolago skupno milijardo in pol novih dinarjev, se pravi 90 milijonov dolarjev, medtem ko bo celotna naložba dosegla vrednost 4,6 milijarde dinarjev ali 370 milijonov dolarjev. V jugoslovanskem konzorciju so Jugometal, razne trgovinske banke, zavarovalne ustanove, prevozna podjetja, gradbena itd. Zahodna Evropa bo dala na razpolago 900 milijonov N-din ali 55 milijonov dolarjev, Sovjetska zveza pa milijardo in 200 milijonov din (70 milijonov dolarjev). Z uresničitvijo druge faze načrta bodo znatno povečali produkcijo celotnega kombinata in sicer bo produkcija železa narasla na milijon in pol ton letno ter na milijon 600 tisoč ton jekla, na 800 tisoč ton hladno valjanih izdelkov in na milijon in pol ton toplo valjanih izdelkov.

DVA PROTESTA ZARADI MANJŠINSKE KONFERENCE

Doslej sta že dve državi protestirali zaradi manjšinske konference v Trstu: Francija, ker francoski vladi ni všeč, da bodo na njej govorili o Korzikancih, Okcitancih in Bretoncih, katerih ne priznava za manjšine, in Irak, ker se udeležujejo konference trije Kurdi.

Nekateri italijanski dnevniki, npr. »La Stampa«, in »Giornale nuovo« pišejo dosti in s simpatijo o konferenci, uredniki in osebe tržaškega »Piccola«, ki je znan po svojih »simpatijah« do naše manjšine, pa so si izbrali prav čas konference za svojo sindikalno stavko...

Ni več možno odlašanje

(nadaljevanje s 1. strani)

čin, ki je bil sprejet, da bi zbrali 3 tisoč milijard, je najpreprostejši, ne pa najbolj pravičen in vsebuje tudi določeno tveganje.

Omenjeni dnevnik potem opozarja na beg kapitalov v tujino, kar je hujše kot tatvina v škodo države, in na razkošje v letoviščih, na sanjsko bogate vile in stanovanja, ki zelo veliko stanejo, na parazitne rente, na ogromne dobičke tistih, ki prodajajo kvadratni meter stanovanj v kondominiju, ki stane pri gradnji od 120 do 160 tisoč lir, za 300 tisoč do milijona 200 tisoč. Zakaj davkarje ne primejo teh? Zakaj se že leta za man govori o urbanistični reformi?

»Ni tistega novega dejanja v pogledu poguma in iznajdljivosti, ki bi vrnilo ljudem zaupanje v politične sile in povedalo, da ima vlada položaj v oblasti,« zaključuje »La Stampa«.

»Nezaupanje pa povečuje nezadovoljstvo, ki se veča v državi.« List končno naglašja, da se širi tudi v sindikatih spoznanje, da

stavke niso tisto sredstvo, s katerim je mogoče doseči rešitev. Določene metode so pri koncu, in to čutijo tako stranke kot sindikati. Treba je prenoviti sistem, da bo manj krivičen. In ta velika preizkušnja ne dopušča odlašanja.

—o—

PREDSEDNIK POKRAJINE NA SEMINARJU O MANJŠINAH V OHRIDU

Predsednik tržaške pokrajine Michele Zanetti se je udeležil seminarja Združenih narodov, ki je bil posvečen vprašanju manjšin v svetu in ki so ga priredili v Ohridu. Pomembnega posvetovanja so se udeležile delegacije iz kakih 30 držav ter predstavniki raznih mednarodnih organizacij kot Mednarodna demokratična zveza žena, Svetovna zveza bivših borcev, Mednarodna zveza za človečanske pravice, Združenje arabskih juristov, Mednarodna organizacija za delo in Organizacija ameriških držav.

Pisma uredništvu:

CESTA NA KOHIŠČE

Skupina 16 kmetovalcev iz Cerovelj nam je poslala v objavo naslednje pismo:

»Podpisani kmetje in lastniki zemljišč ob cesti, ki pelje na Kohišče, odločno protestiramo proti pisanju DELA, glasila tržaškega KPI, z dne 28. junija t.l.

V članku se skuša omalovaževati odlok o prepovedi vožnje po omenjeni cesti, ki ga je na zahtevo podpisanih izdala devinsko-nabrežinska občina.

Ko poudarjamo solidarnost s podobnimi pobudami občinske uprave, ki je ustregla želji kmetovalcev, zavračamo demagoško pisanje in zdrako, ki jo skušajo sprožiti neinformirani krogi okrog »Dela«, toliko bolj, ker postavljajo »potrebe« mestnih izletnikov nad zaščito Krasa in nad trudom slovenskega kmeta lastnika, da ohrani kmetijstvo v naši pokrajini.

parcele in količino drv.

Nasprotno upamo, da bodo podobne ukrepe sprejeli in raztegnili še na druge poljske poti,«

ZAKAJ »ŠAGRE«?

Stene hiš in zidovi v naših vaseh in predmestjih so prelepljene z lepaki, ki pozivajo na razne »šagre«. Pri tem se mora človek, kateremu je kaj do lepote in ohranitve našega jezika, vprašati, zakaj naenkrat taka vnema za to tujko, ki se je vrnila v slovensko govorjenje naših ljudi in bolj in nič manj kot toliko drugih v časih, ko je bil slovenski jezik zapostavljen. Slovenci imamo za »šagro« več lastnih in lepih, globoko zakoreninjenih izrazov z dolgo tradicijo, kot na primer opasilo, ki je tipična primorska beseda, žegnanje, praznik, farni praznik, god farnega patrona, izraz po farnem patronu npr. Jernejevo, Martinovo, Petrovo, Katarinino itd. Mislim pa, da bi se lahko odločili za o p a s i l o, ki ima verjetno najdaljšo tradicijo med vsemi temi izrazi in je tudi najlepša beseda med njimi. Pride pa zelo verjetno iz glagola obhajati (god farnega patrona).

Ljubitelj našega jezika

Menimo, da imate prav, zato bomo, odsej v našem listu uporabljali besedo opasilo namesto »šagre«.

Uredništvo

—o—

Zora Tavčar svetuje v Gospodarstvu (5.7.74), naj bi Boris Pahor omilil ostrine polemiknih člankov v Zalivu, ker bi s tem revija imela večji odmev tudi v prostoru. Gospa Tavčar hoče s tem reči, da bi se moral Zaliv odpovedati resnici, zato da bi lahko mirno krožil po Sloveniji. Toda potem bi tudi Zaliv ne bil več potreben in bi »Zaliv ne bil več Zaliv« (kot ugotavlja tudi avtorica članka sama). Vprašujem gospo Z. Tavčar, ali ne bi bilo bolje, ko bi Zaliv lahko krožil po Sloveniji tak kot je. Če je v Sloveniji resnična svoboda misli in možnost pluralizma (kar je zapisano v ustavi) mislim, da bi za to ne bilo težav. To, kar svetuje Pahorju, pa je tako, kot če bi mu svetovala, naj se odpo-ve misliti s svojo glavo ali moškim atributom v čast hermafroditizmu.

(Podpis)

S seje Slovenske skupnosti

V torek, 25. junija je bila na sedežu organizacije seja sveta Slovenske skupnosti.

Po uvodnih besedah predsednika dr. Zorka Hareja se je razvila razprava o političnem položaju v Italiji, o vedno pogostejših izbruhih nasilja, ki težijo za zrušenjem demokratičnega reda v Italiji, kar utegne prizadeti posebno slovensko narodno skupnost, o gospodarski krizi, ki jo občutijo predvsem revnejši sloji in se posebno negativno odraža prav pri ustanovah slovenske narodne manjšine.

Govora je bilo nato o težkem položaju Slovenskega stalnega gledališča in o korakih, ki jih je v zvezi s tem naredila Slovenska skupnost preko svojega deželnega svetovalec dr. Štoka pri predsedniku deželnega odbora odv. Comelliju. Slovenska skupnost ima za zelo važno, da se Slovenskemu stalnemu gledališču omogoči, da lahko v polni meri razvija svoje visoko kulturno poslanstvo.

Svet je nato razpravljal o notranjih organizacijskih vprašanjih in o pripravah na

občni zbor, ki ga bo SS prenesla na jesen zaradi intenzivnih priprav njenih članov na bližnjo mednarodno konferenco o manjšinah. Veliko pozornost je svet posvetil prav pripravam na omenjeno konferenco in pozval svoje člane, da se je aktivno udeležijo.

Svet je odobril tudi naslednjo resolucijo:

Svet Slovenske skupnosti, zbran na redni seji dne 25. junija 1974, po narodni preučitvi splošnega političnega položaja in priprav za občni zbor Slovenske skupnosti, ki je bil odložen zaradi manjšinske konference na jesen, ugotavlja, da je Slovenska narodna skupnost zaskrbljena nad gospodarskim razvojem države kakor tudi nad političnimi posledicami, ki bi iz tega kritičnega obdobja lahko nastale, posebno še ker gospodarska kriza navadno zadene gospodarsko najšibkejšo sloje: delavce in kmete; zato Svet Slovenske skupnosti obvezuje vse predstavnike, izvoljene na listi Slovenske skupnosti, da si prizadevajo po svojih močeh, da se nastali gospodarski položaj čimprej reši v korist celotne državne skupnosti in boljšega sožitja med narodi; prav zato ker so vse naše sile potrebne za utrditev demokracije v Italiji in za splošen materialni napredek družbe, v kateri živimo, poziva vse svoje člane, posebno pa tiste somišljenike, ki so angažirani v organih Slovenske skupnosti, da znotraj izpričajo svoje prepričanje in svojo slovensko zavest tudi s tem, da pripomorejo k čimvečjemu delavemu uspehu Slovenske skupnosti.

ZANIMANJE DEŽELE ZA PROBLEME SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA V TRSTU

Deželni odbornik za kulturo in prosveto Dal Mas je sprejel delegacijo upravnega sveta in igralcev Stalnega slovenskega gledališča v Trstu, ki mu je prikazala zelo resen položaj, v katerem se je znašlo gledališče, ker še ni bilo dokončno rešeno vprašanje juridičnega statusa ustanove, kar spravlja v veliko nevarnost nadaljnje delo gledališča.

Kdor ne bere in ne kupuje slovenskega zamejskega tiska ali odpove naročnino nanj, se ne more prištevati med zavedne Slovence, ker pomaga uničevati eno izmed najnujnejših in najvažnejših sredstev našega narodnega osveščanja in povezovanja. Zato berite in kupujte naš tisk!

lišča. Deželni odbornik Dal Mas je delegacijo gledališčnikov seznanil z intervencijami, ki jih je dežela opravila pri pristojnih organih osrednje vlade in katere bo zdaj na novo predložila.

VPIS NA ZNANSTVENI LICEJ »FRANCE PREŠEREN«

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja »France Prešeren« v Trstu, ul. Guardiella 13/1, sporoča, da dne 24. julija 1974 ob 12. uri zapade rok za vpis za šolsko leto 1974-1975.

Prošnje sprejema tajništvo vsak dan od 10. do 12. ure.

20 MILIJARD ZA TRŽAŠKI PRISTAN

Deželna uprava Furlanije - Julijske krajine bo s stalnimi letnimi prispevki podprla rekonstrukcijo tržaškega pristana in posodobitve strojne opreme. Celotni znesek prispevkov bo dosegel vrednost 20 milijard lir, medtem ko predvideva načrt pristaniške ustanove za 30 milijard lir naložb. Sredstva bo dežela zbrala delno s posojilom (15 milijard), ki ne bo bremenilo deželnega proračuna, delno preko vsedravnega sklada za posodobitve pristanov (10 milijard lir) in končno z dohodki od davkov na izkrcano in vkrcano blago (5 milijard lir). Deželna uprava bo že letos dala na razpolago prvih 500 milijonov lir, od prihodnjega proračuna (1975) pa do leta 1993 pa bo deželni prispevek znašal letno milijardo lir. Največja dela zadevajo opremo sedmega pomola, ki bo najmodernejši del tržaškega pristanišča in bo namenjen izključno kontainerskemu prometu. Načrt predvideva še uresničitev pomola za trajekte v novem pristanu.

Nadaljnji deželni poseg pa je namenjen tudi drugim delom na pristaniškem področju; 300 milijonov lir bodo na primer nakazali za pripravo regulacijskih načrtov pristanišč v Trstu, Tržiču, Torviscosi in Portu Nogaro.

Intervencija staršev za ureditev šolske stavbe pri Sv. Ivanu

V torek, 2. julija je tržaška občinska odbornica za šolstvo ob prisotnosti dr. Gerina sprejela zastopstvo svetoivanskih združenj staršev in sicer iz ljudske šole »Oton Župančič«, iz srednje šole »Sv. Ciril in Metod« ter iz učiteljskega »A.M. Slomšek«. Namen tega srečanja je bil, da se razna dela, ki so nujno potrebna za šolsko stavbo v ul. Caravaggio 4, začnejo brez odlašanja in da bo zagotovljen jeseni redni pouk v treh prizadetih šolah. Združenja so v ta namen sestavila seznam vseh bolj občutenih potreb, predvsem pa: popravilo oken in vrat, ki pušča dež, sneg in burjo; prepleskanje prostorov in pobarvanje oken in vrat, kar ni bilo opravljeno, odkar šola stoji; notranja prevlaka z linoleumom vseh cementnih po-

vršin, ki povzročajo pozimi mokroto; popravilo strehe, ki je v zelo slabem stanju; nadomestitev parnih kotlov za gretje, ki je pomanjkljivo posebno v telovadnici, v slačilnicah in v veži; pomnožitev in preureditev stranišč, da bodo zadoščala vsem učencem različnih šol; ter določitev primerne prostora za potrebe vseh združenj staršev glede na nove naloge, ki čakajo starše z novim šolskim letom.

Združenja pa so nato prav posebno poudarila potrebo po novih učilnicah, kajti v stavbi manjkajo prostori za nove učilnice predvidene učiteljske šole, za knjižnico, za risalnico, za pevске vaje; nižja srednja šola je prav tako na tesnem s prostori, kajti delavnice so v kleti; slovenski otroški vrtec je že sedaj presegel število otrok, ki jih lahko sprejme, medtem ko v stavbi gostuje že vrsto let italijanski vrtec, ki je samo začasno prišel na slovensko šolo. Nato so združenja sprožila vprašanje boljše izrabe zelenih površin in dvorišča okrog šole, prevoza podlonjskih otrok v šolo ter več drugih vprašanj. Na zahtevo staršev bodo tudi zamenjali italijanske občinske formularje, ki jih uporabljajo v vrtcu, z dvojezičnimi.

Občinska odbornica je na te zahteve odgovorila, da so nekatera dela že v teku, druga pa že oddajajo v zakup. Predsednik osnovnošolskega združenja dr. Mlač se je odbornici Bennijevi zahvalil za zanimanje, vendar pa je pripomnil, da so se združenja sedaj javila zato, ker želijo, da bi bila dela dokončana do začetka šolskega leta in da zaradi tega ne bi trpel pouk.

pohištvo

Vabimo cenjene odjemalce naj obiščejo NOVO TRGOVINO S POHIŠTVOM v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov z nane TOVARNE MEBLO (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki koti itd.) in velik izbor kuhinj Podjetja CUMINI.

KOZMAN

Standrež

»Polovični« občinarji

Med štandreškimi vaščani, ki so pravzaprav »meščani« vlada že nekaj časa nevolja, da so sploh to postali, ker jih goriška občina le na pol upošteva in ne kot polnopravne občinarje, vsaj kar se tiče krajevnih zahtev.

Standrež je bil do leta 1927 samostojna občina z lastnim grbom in so jo vodili domači možje. Fašizem pa je to slovensko občino, kot Podgoro in Pevmo, nasilno ukinil in jo pridružil Gorici.

Gospodarska raven, če izvajamo nekdanjo vrtnarsko - kmetijsko, se je seveda na splošno kot drugod v goriški okolici dvignila.

Ugotoviti pa je treba, da je Standrež od goriške občine le malo dobil.

Naše šolske stavbe stoje še na starih temeljih in njih zunanost ne dela čast šoli.

Otroški vrtec se stiska v pritličju župnijskega doma, odkar je stara stavba pogorela.

Prav tako manjka v Standrežu tudi poštni urad, čemur se tudi vsi tuji čudijo.

Za našo mladino manjkajo tudi sodobni športni prostori in igrišča, čeprav obstajajo nekatera, ki pa niso vsej javnosti namenjena.

OTROŠKE VRTNARICE

Doslej še nismo imeli v Gorici posebne šole za slovenske učiteljice v otroških vrtcih. Slovenskih otroških vrtcev imamo že več. Učiteljske kandidatnje za te vrtce so morale obiskovati ustrezno italijansko šolo pri Uršulinkah v Gorici. Tu se pa niso mogle pripraviti za vrtnarice slovenskih otrok.

Ta pomanjkljivost pa bo v prihodnjem šolskem letu odpravljena.

Upamo, da bo že v jeseni odprta paralelka za otroške vrtnarice na učiteljsko »Simon Gregorčič«. Ker pa je v ulici Croce premalo prostora, je občina že obljubila, da ga bo našla kje v bližini za novi razred.

Po dosedanjih uredbah bo pouk na novi šoli trajal tri leta. Diplome pa bodo imele isto vrednost kot končna spričevala višjih srednjih šol.

Nekatera naša dekleta se že zanimajo za vpis v novo šolo vrtnaric, ki so našim najmlajšim tako potrebne.

Tudi plinovod ni povsod napeljan, tudi če se gradijo nove zasebne ali industrijske stavbe.

Posebno boleče je tudi vprašanje zemljiškega razlaščenja, ki grozi etnični celovitosti Standreža, kako se bo to uredilo, da v korist gospodarskemu napredku obenem pa tudi upravičenemu narodnostnemu okolju Standreža, je še nejasno. In to menda tudi marsikateremu našim izvoljenim zastopnikom.

Slišijo se že tudi glasovi mnogih naših »goriških polobčinarjev«, da bi bilo treba misliti na samostojno štandreško občino, ki bo iz svojih sil živela lastno življenje.

Vse to pa bo še zahtevalo složnega premisleka.

—o—

Pevma-Oslavje

POLETNI PRAZNIK

V prejšnjih letih je bila tudi Pevma znana po svojem prosvetnem delovanju in petju. Zadnja leta pa je kulturno življenje skoraj zamrlo. Šele letos je spet nekoliko oživel. Pobudo je dalo prosvetno društvo Naš Prapor, ki je zajelo v svojo delavnost Pevmo, Oslavje, Štmaver. Za polovico prihodnjega meseca že pripravlja poletni praznik po zgledu drugih goriških vasi. Na sporedu ima pevske in folklorne nastope in tudi uprizoritev Borove igre »Raztrganci«, ki jo bodo postavili na oder štandreški igralci.

Na koncu seveda ne bo manjkal živahen zabavni spored.

Točen program pa bo odbor še javil.

MATURE

Prva matura na slovenski višji trgovski srednji šoli je bila v soboto končana. Polagala sta jo dva dijaka in tri dijakinje. Po izpiti je komisija, ki ji je predsedoval prof. Jež, objavila tele uspehe: Silva Klanjšček je dosegla 50 točš, od 60 možnih, Igor Komel 46 od 60 možnih, Janko Heric 44 od 60 možnih, Alenka Černic 40 od 60 možnih, Božica Valantič 36 od 60 možnih.

Izidi so torej prav zadovoljivi, ker so vsi maturanti zreli. Zdaj se lahko vpišejo tudi na univerzo.

Vsem iskreno čestitamo z željo, da bi tudi pri višjih študijah napredovali.

Motiv »Zlatoroga« v slovenski glasbi

V Ljubljani je na akademiji za glasbo pred kratkim z odliko diplomiral znani pevski organizator, dirigent in skladatelj Avgust Ipavec, rojak iz Ročinja (roj. v Gorici leta 1940), sicer pa kaplan v Idriji. Ipavca kot dirigenta in skladatelja je pred dvema letoma spoznala tudi naša zamejska javnost, ko je njegova mnogoštevilna skupina mladih in odraslih ljudi s Kobariškega najprej v Gorici, potem pa še v Trstu, v pesmi, glasbi in besedi prikazala pesniško izročilo Simona Gregorčiča.

Kot vnet in narodno zaveden pevovodja je razgibal slovenske pevce v Kanalski dolini, ki so imeli predlanskim in lani nekaj uspešnih in izredno pomembnih nastopov z zborom Planika. Ustvaril je tudi dva zdru-

žena pevska zbora in sicer v tolminski in idrijski dekaniji, letos spomladi pa je z močnim zborom tolminskih rojakov nastopil tudi z eno lastno skladbo na cerkveni prireditvi, ki je bila združena s spominsko mašo ob 260-letnici usmrtnice tolminskih puntarjev.

Za svojo diplomsko delo je profesorjem v Ljubljani predložil glasbeno delo »Zlatorog«, balet v enem dejanju in petih slikah. Tako je ta naš privlačni motiv, ki je bil literarno že večkrat uporabljen in obravnavan, sedaj zaživel še v glasbi oziroma baletu. Mlademu »akademskega glasbeniku - komponistu«, kakor se glasi njegov strokovni naziv na diplomi, iskreno čestitamo in mu želimo še veliko novih uspehov.

Se bo Italija...

(Nadaljevanje s prve strani)

telja Berlinguerja sredstvo, da pride na oblast — in premajhno zavest o vrednosti demokratične svobode, ki so jo pridobili Italiji tisti, ki so se res borili proti fašizmu in padali v tistem boju za svobodo in blaginjo tistih, ki se jim danes morda na tihem rogajo, češ »bili ste norci, da ste toliko tvegali«.

Toda najgloblji vzrok sedanje krize je v tem, da, kot kaže, vladajoča plast nima nikake predstave o tem, kaj hoče in kakšna naj bi bila Italija. Ta država je danes čudna zmes ostankov nekdanje fašistične zakonodaje, prakse in metod, ki niso bile nikdar preklicane in odpravljene (to vemo zlasti mi Slovenci, ker najbolj zadevamo ob nje), demokracije in socialističnih vložkov (naj opozorimo samo na razlaščenje kmečke in posebne slovenske zemlje, za kar so socialisti posebno navdušeni). V gospodarstvu pa se v skladu s tem mešajo elementi fašističnega vojnega gospodarstva (IRI in podobni konzorciji z državno udeležbo), kapitalizma in demagoškega socializma, manjka pa vsepovsod, predvsem pa na vrhovih, volje do resničnih in globljih reform. Moderne države in gospodarstva ni mogoče graditi z burbonsko miselnostjo in metodami. Kje je učinek tisočev in tisočev milijard, ki gredo »za razvoj Juga«?

Zato, žal, ne moremo verjeti, da se bo Italija rešila iz krize s tistimi ukrepi, s katerimi nam že toliko dni polni ušesa televizija. Nasprotno, prepričani smo, da se bo gospodarska in politična kriza vse bolj zaostrila in da bo končno privedla v katastrofo, tudi v obliki kake politične pustolovščine te ali one barve, če se sedanja politična plast ne bo streznila in se resno lotila resničnih reform, tudi političnih. Med te pa spada tudi prepoved fašistične stranke, v imenu prave demokracije.

ITALIJANSKI ZNANSTVENIKI

Najvišja italijanska znanstvena ustanova Accademia dei Lincei je v ponedeljek zaključila poslovno leto in je podelila priznanja ter nagrade najbolj zaslužnim članom. Nagrado republiškega predsednika je prejel umetnostni kritik profesor Paccagnini, ki je odkril nove freske v vojvodski palači v Mantovi.

Za fiziologijo in patologijo je bil odlikovan profesor Azzone s padovanske univerze. Za pravne vede je prejel nagrado rimski vseučiliški profesor Bruno Paradisi, ki raziskuje predvsem agrarno pravo. Za politične, filozofske, vede pa so odlikovali profesorja Dal Noceja, ki se bavi s sodobno miselnostjo, o krizi ateizma in o zatonu tradicionalnih vrednot.

—o—

ČEŠKI KONCERT

Pod okriljem ustanove za kulturna srednjeevropska srečanja bo v nedeljo ob 21 uri v veliki dvorani na Gradu pevski in folklorni nastop.

Predvajala ga bo skupina Danaž iz Južne Moravske.

Tudi ta nastop ima namen ojačiti kulturne stike s Češkoslovaško.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Iniziativa isontina« z zanimivo vsebino

V naših knjigarnah se je pojavila pred kratkim 60. številka goriške revije »Iniziativa isontina«, v običajni izredno lepi opremi in obilno ilustrirana. Kot vedno, ima tudi tokrat posnetke vsebin vseh važnejših člankov v slovenščini in nemščini.

O takojmenovanih srednjeveških srečanjih v Gorici, katerim posveča ta revija veliko pozornost, piše Arduino Agnelli, Sergio Campanilla je objavil daljšo razpravo o goriškem filozofu Carlu Michelstaedterju, katerega označuje, seveda iz paradoksa, za »neaktualnega«. V njem odkriva »pesnika in filozofa prepričevanja v boju proti retoriki« in »simbol ter obljubo osvoboditve«. Razkriva nam Michelstaedterjevo zanimanje za Ibsena in danškega krščanskega filozofa Kierkegaarda.

Livio Fontana je napisal esej o simboličnem izražanju v zadnjih delih furlanskega slikarja Giuseppea Zigaina z nekaj dokumentarnimi reprodukcijami. Revija prinaša tudi esej Walterja Zetla o »Maxu Reinhardt na italijanskih odrih«. Ta veliki režiser je imel precej stikov z italijanskim gledališčem ter je rad bival v Italiji. Še bolj kot kaj drugega pa nam razkrije ta esej čudovito umetniško fantazijo in ustvarjalnost tega velikega odrskega umetnika, ki ga je nacistem tudi pregnal iz nemškega kulturnega prostora v Ameriko. Njegovo dediščino na italijanskih odrih predstavlja Giorgio Strehler.

Informativnega značaja je članek o novi srednjeevropski reviji »Pannonia«. Claudio Bulfoni pa je objavil kratek slovar slovenskih in nemških izrazov v goriškem italijanskem narečju. Pri tem pa je površen, tako npr. trdi, da prihaja izraz likof iz nemškega »Glück auf«, medtem ko je likof značilen slovenski izraz, ki ga Nemci v tem pomenu ne poznajo. Arduino Cremonesi poroča o svojem obisku v Gradcu, kjer je ohranjenih mnogo sledov italijanske umetnosti. O tržaških urbanih stičnih problemih v preteklosti, sedanjosti in pri-

hodnosti pa piše Maurizio Calligaris. Zanimiv je članek Celsa Macorja o najdbi besedila starodavnega očenaša v goriškem furlanskem narečju v neki knjigi nemškega humanista Hieronima Magiserja. Med kulturno kroniko je objavljeno poročilo o italijansko-slovenskem kulturnem krožku v Gorici, ki je bil ustanovljen leta 1870. To sožitje pa je trajalo le malo časa.

—0—

NOVA GRAFENAUERJEVA KNJIGA O SLOVENSKIH KMEČIH UPORIH

Znani slovenski zgodovinar Bogo Grafenauer je objavil pri Državni založbi Slovenije novo delo pod naslovom »Boj za staro pravdo na Slovenskem«, v katerem obravnava, upoštevajoč tudi novoodkrita vire, slovenski kmečki upor leta 1515 in slovensko-hrvatski kmečki upor v letih 1572 in 1573 »s posebnim ozirom na razvoj programa slovenskih puntarjev med 1473 in 1573«. Knjiga obsega okrog 335 strani. Izdana je bila za 500-letnico slovenskih kmečkih uporov, vendar ni priložnostna, ampak gre za pravo zgodovinsko delo.

NOVA DETELOVA ZBIRKA

V novi seriji moderne poezije, ki jo izdaja naš slovenski rojak Bert Pribac v glavnem mestu Avstralije Canberra, je izšla slovenska pesniška zbirka Leva Detela LEGENDE O VRVOHODCIH IN MESEČNIKI. Zbirko krase številne groteskne slike srednjeveških hudičev in pošasti. Taka je tudi ta svojevrsna Detelova pesniška zbirka, ki kaže temne strani človeškega življenja, zamolke nevarnosti, občutja ogroženosti, samote in strahu. Zbirka je posebna tudi zato, ker je nekaka ciklična pesniška povest o dveh osebah, o vrvohodcu in mesečniku. Tema osebama se podrejata vse druge stvari sveta. Po drugi strani krase zbirko ne navadne primere, plastični lirizmi in mnoge jezikovne spretnosti.

V Italiji stane knjiga, ki je izšla v zbirki »Pesniška uresničevanja« (št. 2) 700 lir.

ŠTUDIJA MARIJE PIRJEVEC O SREČKU KOSOVU

Slavistka Marija Pirjevec je izdala pri Založbi Tržaškega tiska študijo v italijanski o Srečku Kosovelu. Študija ima naslov »Srečko Kosovel: aspetti del suo pensiero e della sua lirica« (Srečko Kosovel: o njegovi miselnosti in o njegovi liriki). Knjižica obsega blizu 100 strani, in podaja človeško in pesniško podobo Srečka Kosovela, seveda z gotovimi vrzelmi. Predvsem je orisala njegov lik, po določenem klišeju, preveč pesimističen, skoro nihilističen.

REVIIJA »OBALA«

Nova, 23. številka koprške revije »Obala« se začne s člankom dr. Janke Jerija »Zadnja faza tržaškega vprašanja«. V njem podaja pregled nad reševanjem tržaškega vprašanja takozvanih con A in B od leta 1953 naprej. Jeri se zavzema za dokončno rešitev tega vprašanja in navaja na koncu tudi mnenje tržaškega tednika »Il Meridiano di Trieste« z dne 11. aprila ter ga dobesedno citira: »Italija mora torej storiti vse, da bi tudi po njeni krivdi ne padla nekaj sto metrov od Trsta »želez-

na zavesa«; zavesa, za katero smo na Jadranu mislili, da je že zarjavela in da je za vedno neuporabna.«

Precejšen del nove številke je posvečen regionalnim problemom obalnega področja. Janez Brank piše o regionalni skupnosti občin Izola, Koper in Piran kot posebni družbeno-politični skupnosti; Ivan Lozej pa je prispeval študijo o stanovanjski izgradnji ter značaju individualne zasebne graditve v občini Koper. Iz njegove študije zvemo, da so lani v zasebni režiji zidali v koprski občini 568 stavb, ki so bile skoro vse stanovanjske, le 3 odst. jih je bilo namenjeno za razne gospodarske dejavnosti. Zaskrbljujoč je podatek, da je bila postavljena komaj kaka stavba v kmetijske namene. Avtor tudi ugotavlja, da zasebna stanovanjska izgradnja v Kopru zastaja v primerjavi s stanjem v vsej slovenski republiki in navaja za to razne vzroke. Srečko Vilhar je objavil dokument o protifašistični usmerjenosti primorskih Slovencev in istrskih Hrvatov v začetku druge svetovne vojne. Gre za seznam primorskih prostovoljcev v severni Afriki, ki so se kot ujetniki javili za jugoslovansko vojsko.

Esejistiko zastopa Boris Jež z razpravo »Filozofija in kot zdravi razum«. V njej prikazuje Gramscijevo protifašistično in protistalinistično miselnost. Vladimir Šav je objavil odlomek iz daljše novele pod naslovom »Beg«, iz istrskega kmečkega okolja. Napisana je naturalistično, a sočno, živo. Vesna Čehovin je objavila pogovor s Prešernovim nagajencem umetnikom Lojzeto Spacalom — tekst spremlja nekaj reprodukcij Spacalovih del —, pesmi pa so prispevali Boris Mikuž, Edelman Jurinčič, Edi Furlanič, Boris Mazalin, Boris Gaberšnik, Franci Černigoj in Vladimir Memon. Vse pesmi so ubrane, po izbiri uredništva, na motiv: Kako se odzivajo prostorska in časovna dogajanja v liriki obalnih pesnikov. Številni sodelujoči pesniki kažejo, da je poezija priljubljena pri mladih.

Knjiga Galliana Fogarja

Revija »Srečanja« v Novi Gorici je izdala v slovenskem prevodu knjigo »Od ilegalnega antifašizma do proletarske brigade«, ki jo je napisal Galliano Fogar. Naslov italijanskega izvirnika, ki je izšel lani in ga je založila občina v Ronkah, se glasi »Dalla cospirazione antifascista alla Brigata Proletaria«. Župan v Ronkah Umberto Blasutti ji je napisal kratek predgovor, v katerem je rečeno: »Študija, ki je lokalno edinstvena na tem področju, želi biti prispevek k temu, kar so občani iz Ronk z velikim samozatajevanjem in požrtvovalnostjo, ki je terjala tudi življenja, storili v boju zoper fašistično nasilje in za izgon nacističnega zavojevalca. Knjigo je z redkim in globokim poznavanjem dogajanj, žal še vse premalo raziskanih, napisal Galliano Fogar, tajnik deželne instituta za zgodovino osvobodilnega gibanja v Furlaniji - Julijski krajini s sedežem v Trstu. Naslanjajoč se na dokumentirano zgodovinsko gradivo se je knjiga pozitivno vključila v široki tok tiste politične dozorelosti, ki je iz Ronk in njihovih občanov že pred več kot 50 leti ustvarila središče pobud v boju za svobodo, napredek in družbeno preobrazbo.«

Študija se nanaša, kot je razvidno že iz teh besed predgovora, predvsem na furlanske partizane ter govori predvsem o bojih na takojme-

novani »goriški fronti« v jeseni leta 1943, vendar pa je zgodovina furlanskega partizanstva tako prepletena z zgodovino slovenskega osvobodilnega gibanja in oboroženega odpora na Primorskem, da predstavlja zelo pomemben vir tudi za slovensko zgodovino tistega časa.

Fogar tudi popravlja nekatere dosedanje netočne informacije o takratnih dogodkih, zato je knjiga, ki šteje skupaj s predgovorom in opombami 100 strani, še posebej pomembna in vredna upoštevanja. Zanimiva je tudi zato, ker prikazuje odporniško gibanje, posebno s strani Italijanske komunistične partije, tudi v letih pred zadnjo vojno in priznava šibkost partijske organizacije na Primorskem in v Furlaniji, saj npr. tržaška organizacija čez čas sploh ni več odgovarjala partijski skupini v Ronkah in je morala ta ustvariti poseben odbor za širše furlansko-goriško ozemlje.

Knjigo je prevedel Stanko Murovec, opremil jo je Franc Golob, spremno besedo na koncu o avtorju in njegovi knjigi pa je napisal zgodovinar Branko Marušič. Dodano je imensko kazalo.

Knjiga je napisana stvarno, brez nepotrebne retoričnega besedičenja in proslavljanja, z dokumentarno jasnostjo in objektivnostjo.

fj

Sodobno kmetijstvo

Nega sobnih rastlin

Nega sobnih rastlin je ena najtežjih opravil, ki nas postavlja čestokrat pred nerešljive probleme. Tega je krivo pomanjkljivo poznavanje življenja rastlin, ki jih gojimo v stanovanju. Zavedati bi se morali, da so zlasti sodobna stanovanja, ki imajo centralno ogrevanje, najbolj neprimerna mesta za gojenje rastlin. Po navadi so sobne rastline itak občutljive že zaradi svojega izvora, čestokrat jim otežujemo življenje, ker ne vemo, v kakšnih razmerah najbolje uspevajo, če torej ljubijo sonce ali senco, vlažno ali suho okolje itd.

Posoda

Vprašanje izbire posode je pri negi sobnih rastlin zelo pomembno. Najboljša posoda za sobne rastline je lonček iz gline, ki omogoča koreninam rastlin, da neovirano diha. Če so glinasti lončki položeni, potem ne prihaja do korenin dovolj zraka. Kovinska, porcelanasta ali steklena posoda in pa posoda iz plastike ni primerna za gojenje sobnih rastlin. V taki posodi rastlina hira in pogine slej ali prej. Večkrat smo primorani seči po taki posodi iz estetskih ozirov (to ne pomeni, da so glinasti lončki grdi sami po sebi, niti najmanj. Zgodi pa se, da s časom zunanjo stran prevleče plesen in razni izločki, kar ni ravno privlačno). Takrat je koristno, da vsaj zemljo v izdatni meri pomešamo z materialom, kot je npr. krogličasti stiropor ali pa v lončke vtaknemo cevko za zračenje. Zelo priporočljivo je redno presajanje in obnavljanje prsti.

Vsaka posoda mora imeti na dnu odprtino. Glinasti lončki imajo eno ali več odprtín. Paziti moramo, da so te odprtine dovolj velike. Pri glinastih lončkih je potreben podstavek, ki ne prepušča vode. Zelo koristno je, če lončki z rastlinami ne stojijo tesno na dnu podstavka, ampak so nekoliko podloženi, da mora zrak tudi od spodaj skozi odprtino. Posoda iz plastike je po navadi itak tako narejena, da vsebuje postavek in cevko. Paziti moramo, da se ne cevka zamaši in da rastline čestokrat presajamo in prst mešamo z izdatno količino stiropora. Pri kovinski, porcelanasti in stekleni posodi pa si mimo prej opisanih pripomočkov pomagamo še s tem, da damo na dno dovolj glinastih razbitin. Sploh je priporočljivo, da je na dnu vsake posode dovolj glinastih razbitin in seveda zlasti v prej omenjenih.

Zemlja

Ponavadi je dovolj, če imamo dobro udelano sprstenko. To si pripravimo, če vzamemo predelano prst iz gnojila in ji na vsakih deset litrov primešamo pol litra ogljenega prahu, osminko litra presajenega ometa (ali v prah razpadlega živega apna) in dober liter šotne zemlje (po italijansko se šoti pravi torba). Tako pripravljeno mešanico pustimo dalj časa na kupu in jo večkrat premečemo. Poleg te si seveda pripravimo posebne prsti za posamezne rastline, kakor listovko (gozdno prst), šotno prst, prst iz ruševine (krtine po travnikih in vrtovih). V zalogi imejmo tudi nekoliko mivke (droben pesek). Kdor sam vzgaja rast-

line iz semena ali iz potaknjencev, mora imeti bolj lahko peščeno prst.

Zalivanje

Največ škode pripravimo sobnim rastlinam, če jih prekomerno zalivamo. Navadno zalivamo preveč, le redkeje premalo. Zemlja, v kateri naj rastlina dobro uspeva, mora biti vlažna, ne pa mokra. Vrhnja plast nas lahko pri tem vara, takrat ko je suha. Prepričati se moramo, če je zemlja suha tudi v globini. Zato je treba zemljo, preden jo zalijemo, preizkusiti s prstom ali klinčkom in šele potem zaliti, ko se pričamo, da je 3-5 cm globoko posušena.

Prekomerna vlaga povzroča gnitje korenin, povrhu ovira dovajanje hranil in vode koreninam. Zato listi rumenijo in odpadejo. Pri presajanju porežemo nagnite korenine.

Včasih se pripeti, da se zemlja v lončku tako izsuši, da je z navadnim zalivanjem ne moremo premočiti. Tedaj je treba lončke postaviti za pol ure ali še dlje v vodo.

Voda za zalivanje naj bo prestana. Po možnosti naj bo topla toliko kot zrak, v katerem so rastline. Najboljša voda je deževnica. Največ vode potrebujejo rastline ko rastejo in cvetejo, torej v poletnem času in ob suhem vremenu. Pozimi moramo biti z zalivanjem zelo previdni. Nekatere rastline, zlasti močvirne, pa seveda potrebujejo že po naravi mnogo vode.

Skoraj vse sobne rastline so občutljive za preprih in nagle spremembe temperature.

AMERIŠKA POSOJILA ZA JUGOSLOVANSKA PODJETJA

Ameriška Export-Import Bank je pooblastila nakazilo deset milijonov in stotisoč dolarjev posojila za jugoslovanske rudnike bakra v Makedoniji. Tehnično pomoč bo dala na razpolago ameriška družba Arthur G. McKee iz Clevelanda. Nakup strojne opreme bo znašal 22 milijonov dolarjev in pol. Export Import Bank nadalje jamči za enako posojilo 10 milijonov in 100 tisoč dolarjev posojila, katero bodo dali zasebni finančni zavodi. Posojilo bo na 6-odstotne obresti. Ista ameriška banka Export-Import Bank je nadalje objavila, da bo financirala nakup z jugoslovanske strani petih rabljenih letal vrste Fair-Child FH227-B Turboprop podjetja Allegheny Airlines. Skupna cena teh letal znaša približno 3 milijone in 200 tisoč dolarjev. Eximbank je pooblastila neposredno posojilo za zagrebško podjetje Pan Adria, ki bo plačevalo 7-odstotne letne obresti. Pan Adria opravlja letalske storitve na jugoslovanskem zračnem prostoru in s čarterskimi poleti na tujem.

SICILSKA MAFIJA

Že od nekdaj beremo in slišimo vse mogoče o zločinskih združenjih ali mafiji, ki ima na otoku že stare korenike.

Članom mafije ne gre samo za rope in umore, marveč tudi za politično oblast na Siciliji. V roke orožnikom padejo le nižji mafijci, ki smo si jih predstavljali s starimi puškami in špičastimi klobuki, ki so odganjali živino ali napadali in okradli popotnike v poštnih kočijah. Potegovalci nevidnih niti so pa bili in so še vedno skriti tudi v razkošnih palačah in milijonarskih letoviščih.

Od časa do časa slišimo, da so ujeli kako skupino te skrivne družbe, ki si sama daje ime častita ali »onorata«.

Mlekarstvo v Italiji

Po statističnih podatkih porabimo v Italiji približno 70 kg mleka na osebo na leto. Če analiziramo stvar podrobneje, ugotovimo, da porabimo na dan nekako 200 gr mleka na osebo. Letno pa popijejo na Nizozemskem 170 kg, v Franciji 115 kg, v Nemčiji 140 kg, v Belgiji 130 kg, v Angliji 160 kg, na Irskem 200 kg mleka.

Kljub zelo jasni razliki moramo podatke, ki veljajo za Italijo, sprejeti zelo elastično. Poraba v avtonomnih deželah Veneto, Lombardia, Emilia - Romagna je razmeroma zelo visoka (300 - 400 gr na dan za osebo), v drugih deželah pa ne popijejo niti 100 gr na osebo (Calabria 34 gr na dan, Lucania 37 gr. itd.).

Povpraševanje po mleku je v Italiji nizko, kljub temu pa je proizvodnja nezadostna. Mleko, ki ga pomolze italijanski kmetovalec, ne zmora zadoščati notranjemu tržišču. Posledica tega je, da je »proteična zaloga« družbe, v kateri živimo, vedno šibkejša. Da nadoknadimo količino protein, ki jih zaužijemo z enim litrom mleka (cena 220 lir), moramo pojesti 250 gr rib (cena 500 lir), ali 200 gr mesa (cena 800 lir), ali 60 jajc (480 lir), 150 gr Emmenthala (350 lir).

V enem samem letu, od 1972 - 73, je proizvodnja mleka po uradnih podatkih padla za 10 milijonov hektolitrov. Padec moramo pripisati predvsem dejstvu, da se živino-

rejcu ne splača rediti krav mlekaric, ker se je cena krmi in vsem drugim potrebam, ki so povezane z rejo živine zelo povišala (delo, prevoz, higiensko zdravniški pregledi itd.). Po podatkih, ki jih je izdelala AIA (Vsedržavno društvo rejcev), ima živinorejec na litru mleka od 40 do 50 lir izgube.

Leta 1966 je bila proizvodnja mleka v Italiji cenjena na približno 104 milijone hektolitrov; danes je proizvodnja padla pod 80 milijonov.

Iz navedenega lahko razumemo, zakaj tako ogromna količina uvoženega mleka, ki je preplavila državo (od 112 tisoč q v letu 1966 na 3 milijone q v letošnjem letu) in grozi, da zada dokončni udarec mlekarstvu.

—o—

VAŽNO OBVESTILO KMEČKE ZVEZE DVOLASTNIKOM

Kmečka zveza opozarja dvolastnike, ki nameravajo sekati drva na jugoslovanskem področju, naj pravočasno predložijo prošnje. V ta namen naj se javijo v pisarni Kmečke zveze - Ul. Cicerone, 8/b, pritličje med uradnimi urami (od 8 do 14., ob četrtek od 9 do 12. in od 15. do 18. ure). S seboj naj prinesejo *dvolastniško knjižico ter številko parcel*. Poleg osebnih podatkov je namreč treba navesti v prošnji številko parcele, na kateri nameravajo sekati, katastrsko občino, pod katero parcela spada, in površino. Prošnje bomo sprejemali do 27. julija.

MAC COYEVO PLEME

JACK LONDON

11

Opoldne so zagnale straže krik »Čeri spredaj!«. Preusmerili so ladjo in preuredili jadra. »Pyrenees« je drsela po vodi in se borila proti toku, ki jo je grozil vreči na čeri. Častniki in mornarji so garali kot nori in pomagali so jim kuhar, kavinski boy in sam kapitan Davenport ter Mac Coy. Ladja se je rešila za las. Bila je nizka, nevarna čer, v katero so neprestano butali valovi in na kateri ni mogel živeti noben človek in na katero niso mogli sesti niti morske ptice. »Pyrenees« je zaneslo v razdaljo sto metrov od nje, preden jo je veter preokrenil, in v tistem hipu je zasopihano moštvo, ki je končalo svoje delo, izbruhnilo v pravi slap kletev na račun Mac Coya, tistega Mac Coya, ki je bil prišel na krov in predlagal plovbo do Mangareve ter jih pripravil do tega, da so se odrekli varnosti na otoku Pitcairn za gotovo pogubo na tem čudnem in strašnemorskem področju. Toda mirna duša Mac Coy se ni vznemirila. S preprosto in prijazno blagohotnostjo se jim je smehljaj in njegova vzvišena dobrota je prodrla, kot se je zdelo, v njihove mračne in žalostne duše ter jim vzbudila občutek sramote, ki jim je ustavil kletvine na ustnicah.

»Hude vode! Hude vode!« je mrmral kapitan Davenport, ko se je ladja izmikala nevarnosti; a nenadno se je prekinil ter se zazrl v čeri, ki bi bila morala biti za njimi, pa se je kazala vstric desnega krova in se naglo oddaljevala v tisti smeri.

Vsedel se je in si pokrtil obraz z dlanmi. In prvi častnik, Mac Coy in posadka so videli isto, kar je videl on. Južno od čeri je tok proti vzhodu porinil ladjo proti njej; severno od čeri pa se je prav tako nagel tok polastil ladje in jo vlekel s seboj.

»Nekoč sem slišal govoriti o tem otočju Paumotus«, je zastokal kapitan in dvignil blede obraz iznad dlani. »Kapitan Moyendale mi je govoril o njem, potem ko je izgubil svojo ladjo tu okrog. In jaz sem se mu smejal za hrbtom. Bog mi odpusti, da sem se mu smejal. Kakšne čeri so to?« se je obrnil k Mac Coyu.

»Ne vem, kapitan.«

»Zakaj ne veste?«

»Ker jih nisem še nikoli videl in ker še nikoli doslej nisem niti slišal o njih. Vem pa, da niso vrisane na morjevidu. Te vode niso bile še nikoli do kraja raziskane.«

»Torej ne veste, kje se nahajamo?«

»Nič bolj kot vi,« je prijazno rekel Mac Coy.

Ob štirih popoldne so zagledali kokosove palme, kot da rastejo iz morja. Malo pozneje se je pojavilo nad morjem nizko kopno nekega atola.

»Zdaj pa vem, kje smo,« je dejal Mac Coy, ko je odstavil daljnogled od oči. »To je otok Resolutino. Nahajamo se štirideset milj onstran otoka Hao in imamo veter od zadaj.«

»Bodite torej pripravljeni, da poženete ladjo na peščino. Kje je vhod v laguno?«

»Ima samo prehod za čolne. A zdaj, ko vemo, kje smo, lahko zaplujemo proti otoku Barclay de Tolley. Je samo sto dvajset milj od tu, v smeri sever-sever-vzhod. S to

sapo smo lahko tam zjutraj ob devetih.«

Kapitan Davenport je pogledal na morjevid in se pogovarjal sam s seboj.

»Če jo poženemo po obrežju tule, bomo morali vseeno odpluti s čolni do otoka Barclay de Tolley«, je pristavil Mac Coy.

Kapitan je dal svoje ukaze in »Pyrenees« je spet spremenila smer na tem negostoljubnem morju.

In sredi popoldneva naslednjega dne sta vladala na kadečem se krovu obup in upor. Morski tok je postal hitrejši, veter pa je postajal šibkejši in ladjo je zaneslo proti zahodu. Stražar je zagledal otok Barclay de Tolley na vzhodu, komaj viden z vrha glavnega jambora, in »Pyrenees« se je zaman trudila cele ure, da bi se mu približala. Kokosove palme so se vedno kazale le na obzorju, kot privid, vidne samo z vrha jamborov. S krova jih ni bilo videti, ker jih je zakrivala ukrivljenost zemeljske površine.

Kapitan Davenport se je ponovno posvetoval z Mac Coym in gledal na morjevid. Otok Makemo je ležal petinsedemdeset milj na južnozahodni strani. Njegova laguna je bila dolga trideset milj in vhod vanjo je bil odličan. Ko pa je dal kapitan Davenport svoje ukaze, jih posladka ni hotela ubogati. Javili so, da imajo že dovolj peklenskega ognja pod nogami. Tam blizu pa je otok. Kaj jih briga, če ladja ne more pripluti do njega! Oni lahko privezlajo do njega s čolni. Naj kar pogori, če

hoče. Njihova življenja so vendarle tudi nekaj vredna. Zvesto so služili ladji, a zdaj hočejo služiti sami sebi.

Planili so proti rešilnim čolnom, odrinili drugega in tretjega častnika, ki sta jih hotela prestreči, in si dali dela, da jih spustijo v morje. Kapitan Davenport in prvi častnik sta stopila z revolverjem v rokah naprej na poveljniškem mostu. Tedaj pa je začel govoriti Mac Coy, ki je bil zlezal na streho kabine.

Govoril je mornarjem in ob prvem zvo-ku njegovega prijaznega glasu so se možje ustavili, da bi poslušali. On je dal deževati na njih svoj mir in svojo nedojemljivo vedrino. Njegov blagi glas in preproste misli so jih zagrinjali s čudežnimi valovi in jih pomirili proti njihovi lastni volji. Spet so jih prevzele misli in dogodki, ki so jih bili že davno pozabili, in vsak se je spomnil usipavanja svoje mladosti in zadovoljstva ter počitka v materinem naročju ob koncu dneva. Na vsem svetu ni bilo več skrbi in nevarnosti, ni bilo več trpljenja. Vse je bilo, kot mora biti, in zazdelo se je naravno, da spet obrnejo hrbet kopnemu in se še enkrat spustijo na odprto morje s peklenskim ognjem pod nogami.

Mac Coy je govoril preprosto, a ni šlo za izrečene besede. Njegova osebnost je bila tista, ki je govorila bolj zgovorno kot vse besede, ki bi jih bil mogel izgovoriti. To je bila alkimija duše, skrito tenkočutna in nedoločno globoka: skrivnostno izžarevanje duha, zapeljivo, milo ponižno in strašno zapovedovalno. Bilo je kot snop luči, ki je obisjal temne kriptne njihovih duš, sila čistosti in ljubeznivosti, a veliko močnejša kot tista, ki je bila skrita v svetlikajočih se revolverjih njihovih častnikov.

(Dalje)

Moževa naslednica v Argentini

Prvega julija je umrl po krajši bolezni argentinski predsednik Juan Domingo Peron, star 78 let.

Po rodu je bil potomec baskovske kmet-ske rodbine. Očetovi predniki pa so bili rojeni na Sardiniji.

Peron je že leta 1911 stopil v vojaško akademijo v Buenos Airesu, obenem pa se je živahno zanimal za politiko in je bil ustanovitelj raznih nacionalističnih organizacij. Kazal je tudi velike simpatije za razne vrste fašizmov.

Leta 1943. je z vojaško vstajo prišel na vlado. Zaradi socialistično pobarvane stranke njegovih descamisadosov, brezstrajčnikov, so ga desničarski generali strmogavili, toda že leta 1946. je doživel pravi triumf, ko je bil izvoljen za državnega predsednika in je osemnajst let ntpol diktatorsko vladal. Leta 1964 so ga generali spet spodnesli in se je moral zateči v južne republike in v Španijo. V izgnanstvu pa je znal tako spretno plesti svojo politično mrežo, da je bil junija lanskega leta izvoljen z velikansko večino za predsednika republike, njegova druga žena, 43-letna Maria Estella Isabelita pa za podpredsednico s pravico nasledstva.

Nova predsednica vlade in obenem države, ki šteje 25 milijonov prebivalcev, a se že danes zvija v političnih krčih, je v ponedeljek zvečer naznanila narodu po radiu, da je v imenu Boga in Perona prevzela nasledstvo svojega moža kot argentinska predsed-

nica. Po dosedanjih ustavnih določbah bo ostala na čelu države do maja leta 1977.

Kdo je Isabelita?

Rojena je bila pred 43 leti v Buenos Airesu in je lepa in razgledana pogumna ženska.

Že v mladih letih se je posvetila klasičnemu plesu in španski ljudski glasbi. S svojo plesno skupino je prišla leta 1955 v Panama, kjer je prvič srečala Perona, ki se je tam skrival kot vojaški upornik. Skrival sta se poročila. Isabelita se je začela učiti, predvsem strojepisja in šofiranja. Končala je študij političnih ved in je postala desna roka svojega moža. Po njegovi zadnji izvolitvi za predsednika, ga je večkrat zastopala v zunanjepolitičnih poslanstvih. Po lepoti jo primerjajo prvi Peronovi ženi Eviti, po inteligenci indijski predsednici Indiri, po odločnosti pa izraelski Godi Meir.

Zadnje leto je bivša plesalka in potem državna podpredsednica navezala uspešne stike s tujimi državami, celo z Vatikanom.

Kmalu se bo pa pokazalo ali se bo mogla mlada predsednica vzdržati na svojem položaju.

Levi peronisti, zlasti delavci in študentje, še bolj pa razni generali so že pred Isabelitinim nastopom začeli mrmrati proti njej. Desno krilo peronistov pa jo trdno podpira.